

Kata Darjah dan Kata Penguat dalam Dialek Kelantan

Kata Darjah and Kata Penguat in Kelantanese Dialect

NASRUN ALIAS & RUSYDIAH A. SALAM

ABSTRAK

Dialek Melayu Kelantan (DMK) merupakan salah satu dialek Melayu yang mempunyai struktur bahasa yang unik. Artikel ini akan membincangkan keunikan akal budi masyarakat Kelantan yang tergambar melalui penggunaan kata darjah yang berbeza daripada dialek-dialek lain dan bahasa baku. Kata darjah dalam DMK sering disalah tafsir dari segi penggolongan kata tersebut dan kedudukannya di dalam ayat. Kebanyakan pengkaji lepas cenderung untuk menggolongkan kata darjah sebagai kata penguat atau reduplikasi. Masyarakat Kelantan mengungkapkan bahasa mereka secara berbeza berbanding bahasa Melayu baku. Kata darjah dalam DMK mempunyai bentuknya yang tersendiri dari segi struktur dan fungsi. Ini menunjukkan bahawa kata darjah tidak sama jika dibandingkan dengan kata penguat. Kajian ini akan menghuraikan kedudukan kata darjah dan kata penguat dalam DMK dengan memilih Kampung Pemanok, Machang sebagai kawasan kajian. Bagi mendapatkan data-data kajian, kaedah kajian lapangan telah dijalankan dengan menemu bual informan di kawasan kajian tersebut mengikut demografi penduduk. Data-data kajian yang diperoleh, dianalisis berdasarkan kerangka struktural. Hasil analisis kajian menemukan sebelas jenis kata darjah dalam DMK. Sebelum ini, bentuk kata darjah seperti di dalam DMK tidak dibincangkan dalam mana-mana buku tatabahasa Melayu. Hal ini bermakna dalam bahasa baku bentuk penggunaan darjah adalah berbeza jika dibandingkan dengan penggunaannya di dalam DMK. Jika dilihat bentuk kata darjah ini ada sedikit persamaannya dari segi fungsi dan makna dengan kata penguat, namun begitu tidak dinafikan ada juga ciri yang membezakan antara kedua-dua golongan kata ini. Oleh itu, diharap dengan adanya kajian ini, maka salah satu kelompongan dalam kajian lepas telah dapat diselesaikan.

Kata kunci: Dialek Melayu Kelantan; kata darjah; kata penguat; bahasa Melayu baku; kerangka struktural

ABSTRACT

Kelantan Dialect is one of Malay dialect that has unique structures. This paper will discuss the uniqueness of kata darjah in Kelantan dialect which is different from other dialects and standard variation. Kata darjah in Kelantan dialect was always misconcept from the aspect of its classification and its position in a sentence. Most researchers tend to classify kata darjah as kata penguat or part of reduplication. The Kelantanese express its language differently compared to standard Malay. Kata darjah in Kelantan dialect has its own structure and function. This paper will discuss every aspect of kata darjah and kata penguat in Kelantan dialect. For this purpose, Kampung Pemanok was chosen as a location of study. Kampung Pemanok is situated in Machang district. An interview was conducted to gather information and the information is based on demography of the place. The data was analysed based on structural framework. The findings of this study show that there are eleven types of kata penguat in Kelantan dialect. Kata darjah in Kelantan dialect was never discussed before. The use and form of kata darjah in standard Malay are different from that of Kelantan dialect. It was hoped that this article will provide some light on the issue of kata darjah and kata penguat in Kelantan dialect.

Keywords: Kelantan dialect; kata darjah; kata penguat; standard Malay; structural framework

PENDAHULUAN

Kelantan merupakan sebuah negeri di Malaysia yang menggunakan dialek tersendiri dalam kalangan

penuturnya. Dialek yang digunakan dikenali dialek Melayu Kelantan (DMK). Abdul Hamid Mahmood (1994), menyatakan bahawa dialek Melayu Kelantan merupakan salah satu daripada

dialek-dialek Melayu yang dituturkan oleh penutur-penutur yang sememangnya berasal dari Kelantan dan yang menduduki negeri Kelantan. Negeri Kelantan terletak di Pantai Timur Semenanjung Malaysia dan bersempadankan dengan negeri Terengganu, Pahang, Perak dan negara Thailand dengan keluasan kira-kira 15,105 (km²) persegi dan jumlah penduduknya seramai 1,849,700 orang (Jabatan Perangkaan Negara Malaysia 2012).

Bahasa adalah elemen komunikasi yang paling penting bagi manusia. Tanpanya komunikasi tidak dapat dijalankan (Saidatul Nornis 2012). Selain itu, bahasa juga mempunyai bentuk-bentuk kata yang mengandungi makna dan tersusun bentuknya mengikut aturan tatabahasa yang dimiliki oleh setiap bahasa dalam sesuatu masyarakat, misalnya bahasa Melayu. Penumpuan kajian perbezaan variasi bahasa dari segi dialek geografi bahasa Melayu (BM) sering dilakukan berikutan keistimewaan dan keunikan tertentu berdasarkan kawasan di Malaysia (Nur Adibah Hasan & Sharifah Raihan Syed Jaafar 2017). Oleh itu, tidak hairanlah jika kajian berkaitan dialek Melayu diteroka oleh para pengkaji bahasa dengan giatnya.

Dialek adalah kelainan bahasa yang digunakan secara lazim dan ia merupakan medium yang paling dekat dengan penutur. Penggunaan dialek ditentukan oleh kawasan geografi atau kelompok sosial. Asmah (1985) menganggap dialek adalah kelainan bahasa yang bukan merupakan bahasa standard, manakala Halliday (1968) menyatakan, variasi bahasa dapat dilihat melalui dua aspek, iaitu pengguna dan penggunaan. Umumnya, dialek adalah variasi bahasa yang dituturkan oleh sekumpulan penutur dalam satu-satu komuniti bahasa. Satu komuniti bahasa merupakan sekumpulan manusia yang menuturkan satu bahasa yang sama. Walaupun wujud perbezaan dialek di kawasan-kawasan tersebut, tetapi kadar kesalingfahaman terhadap semua dialek adalah tinggi. Malah penyebaran semua dialek masih menunjukkan kesinambungan yang ketara walaupun sebutannya berbeza (Siti Noraini Hamzah & Nor Hashimah Jalaluddin 2018).

Hal ini demikian kerana, dialek Kelantan bukan sahaja dituturkan oleh penutur di negeri Kelantan, malah turut dituturkan juga oleh penduduk yang bersempadan dengan negeri Kelantan, iaitu Terengganu, Pahang dan Perak. Selain itu, dialek Kelantan juga dituturkan oleh penduduk di Selatan Thailand, seperti di Sungai Golok, Yala, Pattani dan Naratiwat. Kajian yang dilakukan oleh Hussin Dollah (1983) membahagikan dialek Kelantan

kepada tiga kelompok. Pertama, dialek Kelantan jati yang dituturkan oleh penutur natif Kelantan dan Besut di Terengganu. Kedua, variasi yang dituturkan oleh orang Siam/Thailand dan Cina kampung yang tinggal di Kelantan. Ketiga, dialek Kelantan Pattani yang dituturkan oleh orang Thailand, seperti Pattani. Dengan itu, kita akan dapati bahawa di kawasan-kawasan sempadan ini terdapat percampuran dialek-dialek Kelantan dengan dialek-dialek lain. Kawasan Besut dan Setiu di Terengganu, misalnya merupakan salah satu contoh yang baik sebagai kawasan yang memperlihatkan penggunaan DMK dalam pertuturan (Nasrun Alias & James T. Collins 2017). Asmah Hj. Omar (2008) pula menyatakan bahawa di antara beberapa subdialek yang terdapat di Kelantan itu, subdialek Kota Bharu dianggap sebagai subdialek yang standard. Hal ini demikian kerana subdialek inilah yang digunakan oleh golongan atasan di Kelantan (jika mereka tidak menggunakan bahasa standard) dalam pertuturan mereka, bahkan dalam pertuturan sehari-hari pun.

PERMASALAHAN KAJIAN

Himpunan penyelidikan para sarjana dalam bidang linguistik terutamanya mengenai dialektologi memberikan gambaran awal kepada pengkaji untuk menghasilkan kajian baru serta pendeskripsian yang lebih luas dan terperinci. Sesungguhnya, kajian dialek Melayu Kelantan boleh dikatakan sangat banyak dijalankan oleh para pengkaji terdahulu. Antara kajian yang pernah dibuat, termasuklah oleh pengkaji tempatan mahupun pengkaji luar, seperti Ajid Che Kob (1985), Asmah Hj. Omar (1985), Abdul Hamid Mahmood (1994), A. J. Sturrock (1912), C. C. Brown (1956) dan James T. Collins (1986).

Kajian-kajian terhadap morfologi DMK sebenarnya sudah ada dilakukan oleh pengkaji lepas, namun begitu masih terdapat kekurangan dalam kajian yang dilakukan tersebut menyebabkan kajian ini dilakukan. Masalah yang sering menjadi kekeliruan adalah pengkelasan kata penguat dalam DMK. Kebanyakan pengkaji lepas gagal untuk mengelaskan golongan kata ini. Kata ini sering dikelaskan sebagai kata ganda ataupun kata penguat. Selain gagal mengelaskan golongan perkataan tersebut, terdapat juga percanggahan fungsi antara kata penguat dan kata reduplikasi dalam ayat yang dinyatakan oleh pengkaji sebelum ini. Antara kajian yang berkaitan dengan tajuk kajian ini ialah kajian yang dibuat oleh Siti Norazila Razali

(2008) yang bertajuk *Reduplikasi dalam Dialek Terengganu*, Haizan Haron (2001) dalam kajiannya, *Kata Penguat dalam dialek Kelantan* dan Zaiton Mohd. Nor (1993) yang melakukan kajian bertajuk *Penggandaan dalam dialek Kelantan*. Sebagai contoh, dalam kajian yang dibuat oleh Haizan, kata ganda dikategorikan sebagai kata penguat.

Oleh itu, dalam kajian ini akan dibincangkan aspek kata darjah dan kata penguat dalam kata adjektif dengan lebih mendalam, di samping mengelaskan perkataan-perkataan tersebut mengikut golongan kata yang betul. Selain itu, dalam kajian ini juga akan dihuraikan fungsi-fungsi perkataan tersebut dengan terperinci dan mendalam bagi mengelakkan terdapatnya percanggahan fungsi perkataan-perkataan itu. Hal ini demikian kerana, dalam kajian yang dilakukan oleh pengkaji lepas terdapat salah takrif dalam kata darjah yang dianggap sebagai kata ganda atau kata penguat. Ada juga data yang dipaparkan mereka, tidak dihuraikan dengan jelas dan terperinci.

OBJEKTIF KAJIAN

Menurut Asmah (2008: 9), setiap kajian yang dilakukan haruslah diletakkan matlamat, yakni membuat keputusan isu yang hendak dikaji dalam sesebuah kajian. Dalam hal ini, kajian ini bertujuan untuk menganalisis struktur kata penguat dan kata darjah dalam dialek Melayu Kelantan secara terperinci tanpa melibatkan fungsi dan makna kedua-dua aspek tersebut dalam DMK. Hal ini demikian kerana, aspek yang diberi penekanan dalam kertas kajian ini hanyalah berkaitan struktur kedua-dua kata tersebut. Oleh hal yang demikian, kajian ini akan memilih Kampung Pemanok sebagai kawasan kajian kerana kawasan ini dilihat sesuai dijadikan kawasan kajian yang memenuhi kriteria-kriteria kajian kehendak pengkaji.

METODOLOGI KAJIAN

Menurut Fazal Mohamed dan Noriati Muhamad (2017), penyelidikan merupakan satu proses menemukan penyelesaian ke atas masalah selepas membuat kajian dan analisis yang lengkap berhubung masalah tersebut. Tujuan utama penyelidikan sains sosial adalah mewujudkan pengetahuan yang membolehkan kita memberi penerangan, ramalan serta pemahaman mengenai fenomena yang dikaji. Metodologi kajian adalah salah satu bahagian yang

terpenting dalam sesuatu kajian kerana ia akan membantu pengkaji menjalankan kajian dengan lebih bersistematik. Pengkajian memerlukan kaedah yang sesuai supaya kajian yang dilakukan lebih teratur dan sempurna. Hal ini akan memastikan objektif kajian akan tercapai.

Kajian ini melibatkan kerja lapangan dan kaedah kepustakaan. Melalui kaedah kepustakaan, maklumat dikumpul daripada sumber-sumber perpustakaan (Jayaprakash 2011) seperti tesis, jurnal, teks-teks akademik dan bahan yang berkaitan dengan DMK. Kaedah lapangan pula melibatkan lokasi kajian yang telah ditetapkan, pemilihan informan, teknik pengumpulan data, analisis dan pemaparan data. Dalam kajian ini informan kajian adalah seramai 20 orang. Data dan maklumat yang diperolehi akan dianalisis dan diolah untuk mendapatkan penyelesaian masalah terhadap kajian yang dijalankan. Data dan maklumat ini juga akan dianalisis berdasarkan pendekatan struktural bagi mencapai objektif kajian. Data mentah yang diperolehi melalui temu bual, dikumpul dan dianalisis bagi mendapatkan kesimpulan hasil kajian.

Lokasi kajian ini dilakukan di Kampung Pemanok, Machang. Pemilihan informan berdasarkan kriteria NORM dan NORF telah dibuat supaya memperoleh satu dapatan data yang lebih bersifat semulajadi (Chambers & Trudgill 1980). Metode pengumpulan data pula menggunakan metod cakup dan metod semak (Mahsun 2005). Manakala, teknik pengumpulan data melibatkan teknik temu bual, pencatatan, rakaman dan penunjukan gambar. Pemaparan dan penganalisan data tersebut ditranskripsikan dengan lambang-lambang fonetik untuk memerikan aspek linguistik yang berlaku dalam dialek Melayu Kelantan.

SOROTAN KOSA ILMU

Kajian berkaitan dengan dialek Melayu Kelantan telah banyak dikaji tidak kira sama ada oleh pengkaji dalam negara mahupun pengkaji luar. Ajid Che Kob (1985), telah melakukan kajian terhadap DMK dalam bukunya yang bertajuk *Dialek Geografi Pasir Mas*. Kajian yang dilakukan oleh beliau ini hanya memfokuskan kepada perbandingan aspek fonologi dan leksikal sahaja, manakala aspek morfologi, sintaksis, dan semantik tidak dibincangkan. Beliau telah membuat perbandingan aspek fonologi di sepuluh buah daerah di Pasir Mas. Perbandingan aspek fonologi ini diteliti dari segi sebutan vokal

dan konsonan sahaja di samping penyebaran kata-kata dari segi leksikal. Penyebaran kata-kata yang dibuat adalah berdasarkan kepada empat belas bahagian yang berkait rapat dengan aspek kehidupan masyarakat di kawasan kajian. Penyebaran leksikal ini bertujuan untuk melihat kesejajaran pengucapan antara kawasan tersebut. Namun begitu, didapati bahawa kesejajaran dari aspek fonologi lebih sistematik daripada aspek leksikal. Kesimpulan kajian yang dilakukan oleh Ajid dilihat lebih tertumpu untuk memperlihatkan kesamaan dan perbezaan fonologi dan leksikal dialek Melayu Kelantan di daerah Pasir Mas.

Abdul Hamid Mahmood (1994) dalam bukunya yang bertajuk *Sintaksis Dialek Kelantan* pula telah meneliti semua aspek bahasa kecuali aspek semantik. Beliau telah melakukan kajian terhadap bidang fonologi, morfologi, dan sintaksis dalam dialek Melayu Kelantan yang berbeza dengan bahasa Melayu standard. Penelitian pengkaji dalam bidang morfologi dan bidang sintaksis melibatkan golongan kata dalam DMK beserta fungsinya dan menyatakan bahawa DMK terdiri daripada ayat tunggal dan ayat majmuk. Ayat tunggal dapat dipecahkan kepada beberapa ayat misalnya, ayat penyata, ayat tanya, ayat perintah dan ayat seru. Manakala, ayat majmuk terdiri daripada ayat bebas dan ayat tidak bebas.

Selain itu, Asmah Haji Omar (1993), dalam buku yang bertajuk *Susur Galur Bahasa Melayu* turut menyentuh tentang dialek Kelantan. Berdasarkan buku ini, Asmah telah menceritakan tentang susur galur bahasa Melayu. Buku tersebut juga adalah berkenaan hubungan kekeluargaan antara bahasa-bahasa yang serumpun dengan bahasa Melayu, khususnya bahasa-bahasa bumiputera di Sabah dan Sarawak. Penulisan Asmah juga mempunyai kelompongan ilmu, iaitu beliau telah menggunakan [k] di akhir kata dengan [q] sedangkan [k] di akhir kata ialah [/]. Misalnya, dalam contoh perkataan [obaq] sepatutnya ditulis dengan glotal di akhir kata seperti [oba/]. Selain itu, di dalam buku ini juga terdapat tentang perbandingan antara subdialek-subdialek Kelantan.

Dalam perbandingan antara subdialek tersebut, subdialek-subdialek Kelantan ini tidak memperlihatkan perbezaan dalam perbendaharaan fonem-fonemnya. Perbezaan antara subdialek-subdialek itu terletak pada pemilihan fonem-fonem tertentu dalam pengucapan perkataan-perkataan tertentu misalnya, daerah Pasir Mas tidak mewakili satu subdialek yang tersendiri dan ini dibuktikan oleh

kajian yang dilakukan oleh Ajid Che Kob. Sekurangnya dari segi fonologi, daerah itu terdiri daripada dua subdialek kawasan, iaitu yang pertama ialah subdialek utara yang memperlihatkan banyak persamaan dengan subdialek Kota Bharu, dan yang kedua ialah subdialek selatan yang berbeza dalam beberapa hal dengan subdialek utara itu. Namun begitu, ada satu subdialek yang boleh dikatakan sebagai subdialek peralihan yang mempunyai ciri dari pelbagai kawasan iaitu Kuala Lemal.

Pengkaji luar seperti C. C. Brown pula telah menghasilkan sebuah buku yang mengkaji tentang dialek Melayu Kelantan yang bertajuk *Studies in Country Malay*. Berdasarkan buku yang dihasilkan ini, beliau juga turut mengkaji dialek Melayu Terengganu dan dialek Melayu Perak. Menurut beliau, terdapat sedikit persamaan antara dialek Melayu Kelantan dan dialek Melayu Terengganu. Persamaan antara dialek tersebut dilihat dari segi pengucapan dialek atau bentuk sebutan. Dalam kajian beliau ini, beliau telah menulis kembali dialog-dialog percakapan masyarakat DMK, kemudiannya setiap daftar kata dalam dialek tersebut turut diberi maksud mengikut situasi yang diucapkan oleh para penutur. Di samping itu, dialog-dialog perbualan turut ditulis dalam bentuk ejaan BMS. Oleh itu, hasil daripada kajian yang dilakukan ini, beliau mendapati terdapat perbezaan dari aspek perbendaharaan kata dan pengucapan dalam DMK dengan BMS. Perbezaan ini dibuktikan oleh C. C. Brown melalui kehadiran konsonan di akhir kata. Dalam DMK hanya terdapat tiga konsonan sahaja yang wujud pada akhir kata iaitu /σ/, ///, /h/ bagi menutup suku kata.

Kajian seterusnya dalam dialek juga dapat dilihat dalam buku *Antologi Kajian Dialek Melayu* oleh Collins (1986). Dalam buku ini beliau telah menyentuh secara ringkas tentang dialek Kelantan yang digunakan di Sungai Pahang. Beliau juga telah meneliti tentang vokal sengau Dialek Kelantan. Collins turut menyatakan bahawa bentuk pertuturan orang-orang Melayu di Kelantan dan Pattani memperlihatkan banyak persamaan dan mempunyai perkaitan yang sangat erat. Ada juga yang berpendapat bahawa dialek kedua-dua negeri ini rapat hubungannya dengan dialek Terengganu dan ada pula yang menyatakan ketiga-tiga dialek ini bersaudara. Hal ini demikian kerana, ketiga-tiga dialek ini dikatakan bersaudara kerana mempunyai taraf keakraban yang sama berdasarkan faktor geografi berikutan ketiga-tiga negeri ini hampir ataupun dekat jarak antara satu sama lain.

Sturrock A. J. (1912) dalam kajian beliau bertajuk *Some Notes on Kelantan Dialects and Some Comparison with Dialects of Perak and Central Pahang* menyatakan dialek Melayu Kelantan mempunyai keistimewaan yang tersendiri berbanding dengan dialek-dialek Melayu yang lain. Kenyataan ini dapat dibuktikan dengan kajian yang dilakukan oleh beliau yang membezakan dialek Melayu Kelantan dengan dialek Melayu Perak dan dialek Melayu Pahang yang menunjukkan perbezaan yang jelas, contohnya dari segi kosa kata dan kata ganti nama diri. Beliau berpendapat bahawa dialek Melayu Perak dan dialek Melayu Pahang mempunyai ikatan yang amat erat. Manakala, dialek Melayu Kelantan pula dikatakan lebih dekat pertaliannya dengan bahasa Melayu Patani.

Kajian tentang kata penguat juga dilihat banyak telah dikaji oleh pengkaji lepas tidak kira dalam bentuk bahasa Melayu standard ataupun dialek Melayu Kelantan. Menurut Abdullah Hassan dalam *Tatabahasa Dinamika (1994)*, menyatakan bahawa fungsi kata penguat tersebut ialah menguatkan lagi makna kata adjektif. Selain itu, kata adjektif juga dikatakan sentiasa digunakan bersama-sama dengan kata penguat. Di samping itu, beliau ada menyatakan bahawa kata penguat juga boleh digunakan pada kata kerja yang berfungsi sebagai kata sifat, tetapi tiada penghuraian yang jelas mengenai kenyataan ini. Seterusnya, beliau juga turut menyentuh tentang jenis-jenis kata penguat yang dapat dikelaskan kepada tiga jenis kesemuanya mengikut posisi masing-masing, iaitu sebagai penguat hadapan, penguat belakang dan penguat bebas.

Dalam kajian ini kata penguat juga dapat dikelaskan kepada tiga, tetapi jika dilihat dari segi peranannya dalam ayat hanya dapat dibahagikan kepada dua sahaja, iaitu sebagai penguat hadapan dan penguat belakang. Perbezaan yang jelas antara kajian yang dilakukan oleh beliau dengan kajian ini ialah dari segi penerangan setiap kata penguat tersebut. Dalam kajian ini ada dinyatakan penghuraian yang jelas tentang kelompok kata penguat tersebut di samping, menerangkan kedudukannya dalam ayat mengikut kesesuaiannya sahaja. Hal ini demikian kerana untuk mengelakkan dari wujudnya struktur ayat yang tidak gramatis. Menurut Hashim Hj. Musa (1993) pula, beliau mengaitkan kata penguat ini dengan tiga Rumus Struktur Frasa, iaitu rumus kata penguat, rumus frasa adjektif dan rumus kata bantu. Persamaan antara kajian yang dilakukan oleh Hashim Musa ini dengan kajian ini ialah dari segi mengaitkan

makna kata penguat berdasarkan posisinya dalam frasa adjektif. Selain itu, kajian ini juga menjadikan pengkelasan yang dibuat oleh Hashim Musa tentang makna kata penguat BMS yang terbahagi kepada tiga jenis tersebut, dengan memadamkan pengkelasan itu untuk tujuan pengelompokkan kata penguat DMK. Oleh itu, secara tidak langsung kajian-kajian lepas ini boleh dijadikan sebagai rujukan kepada penyelidik dalam melakukan kajian ini walaupun masih tidak begitu menyeluruh dalam penerangan sesetengah bahagian yang dikaji.

Kajian mengenai kata penguat dalam dialek Kelantan dapat dilihat dalam kajian yang dilakukan oleh Haizan Haron (2001). Menurut kajian yang dilakukan oleh Haizan, beliau telah membahagikan jenis-jenis kata penguat yang boleh digunakan dengan pelbagai kata dasar dan terdapat juga kata penguat yang tidak boleh digunakan dengan pelbagai kata dasar ataupun terhad pada satu kata sahaja. Namun begitu, terdapat juga kelemahan dalam kajian beliau ini. Kelemahan tersebut ialah terdapat percanggahan ataupun kekeliruan mengenai jenis kata yang digunakan oleh Haizan sebagai kata penguat. Hal ini demikian kerana, terdapat kata ganda yang digolongkan oleh beliau sebagai kata penguat. Keadaan ini jelas menunjukkan bahawa beliau kurang peka dalam menggolongkan sesuatu perkataan itu mengikut kategorinya. Dalam kajian ini pula, setiap data akan diteliti terlebih dahulu sebelum dikelaskan ke dalam kelas masing-masing dengan melihat ciri-cirinya yang tersendiri. Misalnya, ciri kata penguat adalah dapat digunakan secara bersilih-ganti dengan kata yang lain. Selain itu, dalam kajian beliau ini juga tidak menggunakan lambang fonetik bagi menunjukkan sesuatu sebutan perkataan itu disebut dengan tepat mengikut dialek Kelantan. Berbanding dengan kajian yang dilakukan ini, setiap pemaparan data akan ditulis dengan menggunakan lambang fonetik dengan mengikut sebutan dan ejaan DMK yang betul bagi memudahkan pembaca menyebutnya.

DAPATAN KAJIAN

Bahagian ini akan memaparkan hasil analisis kajian. Paparan ini membahagikan kepada dua penelitian, iaitu bermula dengan menganalisis struktur kata penguat dan diikuti dengan penghuraian struktur kata darjah dalam DMK. Berkenaan dengan struktur kata penguat dalam DMK ini, akan dilihat kehadiran kata-kata penguat tertentu dalam ayat berdasarkan kata adjektif (KA) masing-masing.

Hal ini bermaksud kata-kata penguat yang telah dikenal pasti akan diuji dalam binaan ayat yang mengandungi pelbagai jenis kata adjektif mengikut kategori masing-masing. Turut diteliti ialah posisi yang boleh diduduki oleh kata-kata penguat tersebut dalam ayat. Perkara lain yang turut diambil kira dalam analisis ini ialah menentukan kekerapan sama ada kata-kata penguat tersebut wujud secara bertukar ganti dengan kata adjektif yang lain atau tidak. Hasil kajian menunjukkan terdapat sebelas kata penguat DMK dan dapat dibahagikan kepada tiga kelompok, iaitu kata penguat biasa, kata penguat melampau dan kata penguat paling. Dalam setiap kelompok kata penguat ini, terdapat beberapa kata penguat yang mewakili jenisnya.

Menurut Hashim Musa (1993) dalam bukunya yang bertajuk *Binaan dan Fungsi Perkataan dalam Bahasa Melayu*, dari segi makna, penguat biasa hanya menguatkan secara biasa sesuatu kata adjektif. Makna kata penguat dalam dialek Melayu Kelantan juga mempunyai persamaan dengan makna kata penguat dalam bahasa Melayu. Terdapat tiga jenis kata penguat biasa dalam BMS, iaitu

berdasarkan posisinya dalam frasa adjektif. Pertama, kata penguat depan, iaitu kata yang hadir di hadapan kata adjektif. Contohnya, *paling*, *agak*, *amat*, *lebih* dan *terlalu*. Kedua, kata penguat belakang, iaitu kata yang hadir di belakang atau selepas kata adjektif. Contohnya, *sekali*, *benar* dan *betul*. Ketiga, kata penguat bebas, iaitu kata penguat yang boleh hadir di hadapan ataupun di belakang kata adjektif. Contohnya, *sangat* dan *sebenar*. Walau bagaimanapun, dalam DMK, kata penguat biasa ini hanya boleh hadir di belakang kata adjektif sahaja. Berbeza dengan BMS yang mempunyai ketiga-tiga struktur kata penguat biasa ini. Kelompok kata penguat biasa dalam DMK ini dapat dipecahkan ataupun dibahagikan kepada empat jenis, iaitu kata penguat $\beta\alpha N\alpha$, kata penguat $\mu\beta E$ kata penguat $\delta\sigma\eta$ dan kata penguat $\kappa\kappa\lambda\iota$.

Terdapat tiga jenis kata adjektif yang boleh digunakan bersama dengan kata penguat '*baNa*' dalam DMK ini, iaitu $\eta\upsilon\delta\ \eta$, $\nu\nu\iota\upsilon$ dan $\beta\upsilon\sigma\upsilon$ /. Setiap kelompok kata penguat biasa DMK ini akan diberikan ayat contoh yang digunakan bersama kata adjektif yang sesuai seperti berikut:

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
$\eta\upsilon\delta\ \eta\ \beta\alpha N\alpha$	sangat hodoh
$\lambda\upsilon\kappa\iota\sigma\epsilon\alpha\delta\epsilon$ / $\eta\upsilon\delta\ \eta\ \beta\alpha N\alpha$. Lukisan adik hodoh sangat. Lukisan adik sangat hodoh.	
$\nu\nu\iota\upsilon\ \beta\alpha N\alpha$	suka menipu
$A\lambda\iota\ \nu\nu\iota\upsilon\ \beta\alpha N\alpha$ Ali menipu sangat. Ali seorang yang sangat suka menipu.	
$\beta\upsilon\sigma\upsilon$ / $\beta\alpha N\alpha$	sangat busuk
$A\beta\upsilon\ \beta\alpha\upsilon\ \beta\upsilon\sigma\upsilon$ / $\beta\alpha N\alpha$. Abu bau busuk sangat. Abu berbau sangat busuk.	

Dalam ayat di atas kata adjektif *busu*/ digunakan bersama dengan kata penguat *baNa* untuk menunjukkan bau seseorang yang sangat busuk. Biasanya kata penguat *baNa* digunakan untuk menunjukkan bau yang sangat busuk bagi 'orang', seperti peluh dan bau mulut. Manakala, kata penguat *kohoN*, iaitu kata penguat kelompok melampau pula digunakan untuk merujuk bau busuk sampah, seperti sisa makanan.

Berdasarkan contoh-contoh di atas, hanya tiga kata adjektif tersebut sahaja yang boleh digunakan bersama kata penguat *baNa*. Hal ini

jelas menunjukkan yang tidak semua kata adjektif boleh digunakan bersama dengan kata penguat *baNa* DMK. Keseluruhan data kata adjektif tersebut diikuti oleh kata penguat. Namun begitu, terdapat juga kata nama yang boleh diikuti oleh kata penguat. Hal ini demikian kerana kata nama mempunyai nilai yang hampir sama dengan kata adjektif, iaitu [+N] [-K], manakala kata adjektif mempunyai nilai [+ N] [+ K]. Contohnya, *nnipu* *baNa* yang bermaksud orang yang sangat suka menipu dalam BMS seperti yang dinyatakan di atas.

Terdapat lima jenis kata adjektif yang boleh digunakan bersama dengan kata penguat 'mbE' dalam dialek Melayu Kelantan ini, iaitu $\kappa\psi\alpha$, $\beta\sigma E$,

$\gamma E\gamma E$, $\mu\alpha\lambda\alpha\eta$ dan $\Phi\alpha\phi\epsilon\nu$. namun begitu hanya tiga ayat contoh yang ditunjukkan.

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
$\kappa\psi\alpha\ \mu\beta E$ $\sigma\iota\tau\iota\ \kappa\psi\alpha\ \mu\beta E$ Siti perasan sangat. Siti seorang yang sangat perasan.	sangat perasan
$\beta\sigma E\ \mu\beta E$ $\kappa\leftrightarrow\lambda\alpha\eta\ \chi\epsilon/\gamma\upsilon\ \alpha\eta\mu\alpha\delta\ \beta\sigma E\ \mu\beta E$ Kelas cikgu Ahmad bosan sangat. Kelas Cikgu Ahmad sangat bosan.	sangat bosan
$\gamma E\gamma E\ \mu\beta E$ $\sigma\upsilon\omega\alpha\sigma\alpha\nu\ \kappa\leftrightarrow\lambda\alpha\eta\ \tau\upsilon\ \gamma E\gamma E\ \mu\beta E$ suasana kelas itu bising sangat. Suasana kelas itu sangat bising.	sangat bising

Seterusnya, terdapat lima jenis kata adjektif yang boleh digunakan bersama dengan kata penguat 'dτh' dalam DMK ini, iaitu $b\Phi\alpha\eta\iota$, $b\leftrightarrow\Phi\alpha$ /, $laju$,

$la^m\ ba$ /, $t\grave{a}ba$ dan $\Phi\alpha\eta\iota$, tetapi hanya tiga contoh yang dipaparkan.

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
$\beta\Phi\alpha\eta\iota\ \delta\tau\eta$ $\mu\alpha/\ \rho\leftrightarrow\pi\epsilon/\tau\upsilon\ \beta\Phi\alpha\eta\iota\ \delta\tau\eta$ Mat rempit itu berani sangat. Mat rempit itu sangat berani.	sangat berani
$\beta\leftrightarrow\Phi\alpha/\ \delta\tau\eta$ $\kappa\Phi\upsilon\sigma\iota\ \tau\upsilon\ \beta\leftrightarrow\Phi\alpha/\ \delta\tau\eta$ Kerusi itu berat sangat. Kerusi itu sangat berat.	sangat berat
$\lambda\alpha^m\beta\alpha/\ \delta\tau\eta$ $\alpha\delta\epsilon/\ \phi\alpha\lambda E\ \lambda\alpha^m\beta\alpha/\ \delta\tau\eta$ Adik jalan lambat sangat. Adik berjalan sangat lambat.	sangat lambat

Terdapat tiga jenis kata adjektif yang boleh digunakan bersama dengan kata penguat 'kkali'

dalam DMK ini, iaitu $say E$, $bb\grave{a}ci$ dan $sukT$.

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
$\sigma\alpha\psi E\ \kappa\kappa\alpha\lambda\iota$ $\alpha\delta\epsilon/\ \sigma\alpha\psi E\ \kappa\kappa\alpha\lambda\iota\ \kappa\ \kappa\upsilon\chi\iota N\ \delta\iota\ \omega\alpha/\ \tau\tau\alpha\pi\omicron N\ \tau\upsilon$ Adik sayang sekali ke kucing dia yang bertompok itu. Kucing yang bertompok itulah yang adik sayang sekali.	sangat sayang sekali

	$\beta\beta\leftrightarrow\chi\iota$ κκαλι	sangat benci sekali
σιτι	$\beta\beta\leftrightarrow\chi\iota$ κκαλι τEN / χχιτ χχιυ .	
siti	benci sekali tengok cerita cina	
Siti benci atau tidak suka menonton cerita Cina.		
	σुक κκαλι	sangat suka sekali
αδε/	σुक κκαλι μακΕ βυω η λεχι	
Adik	suka sekali makan buah laici	
Adik suka sekali makan buah laici.		

Bagi kata penguat melampau DMK ini juga boleh disamakan dengan kata penguat penghabisan dalam BMS. Menurut Hashim Musa (1993), "kata penguat penghabisan mendukung makna darjah penguat yang paling tinggi atau darjah penghabisan". Unsur penguat demikian menggunakan beberapa kaedah susunan perkataan dan imbuhan. Dalam DMK, kata penguat melampau ini juga hanya boleh hadir di belakang kata adjektif sahaja sama seperti

kata penguat biasa. Berbeza dengan kata penguat penghabisan BMS yang boleh hadir di hadapan dan di belakang kata adjektif. Kelompok kata penguat melampau dalam DMK ini dapat dipecahkan ataupun dibahagikan kepada lima jenis, iaitu kata penguat $\beta\leftrightarrow NE$, ωE)η, $\kappa\eta\sigma N$ $\pi\leftrightarrow N\gamma\alpha$ dan $\beta\leftrightarrow\delta\exists\eta$.

Pertama, hanya terdapat dua perkataan adjektif sahaja yang boleh digunakan bersama kata penguat $\beta\leftrightarrow NE$ dalam DMK ini, iaitu $\eta\alpha\chi\iota N$ dan $\mu\alpha\sigma\epsilon\nu$.

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
$\eta\alpha\chi\iota N$ $\beta\leftrightarrow NE$	terlalu hancing
φαμβε τυ βαυ $\eta\alpha\chi\iota N$ $\beta\leftrightarrow NE$.	
Tandas itu bau hancing terlalu	
Tandas itu berbau terlalu hancing.	
$\mu\alpha\sigma\epsilon\nu$ $\beta\leftrightarrow NE$	amat-amat masin
Νασι γ ΦEN ωα/μ/ βυωα/ $\mu\alpha\sigma\epsilon\nu$ $\beta\leftrightarrow NE$.	
nasi goreng yang mak buat masin amat-amat	
nasi goreng yang lemak buat amat-amat masin.	

Terdapat dua jenis kata adjektif yang boleh digunakan bersama dengan kata penguat $w\epsilon)h$ dalam

DMK ini, iaitu $\sigma\Phi E\beta E\eta$ dan $\delta\delta E\nu E$.

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
$\sigma\Phi E\beta E\eta$ ωE)η	terlalu labuh
μE/ ψαη πακα βαφυ $\sigma\Phi E\beta E\eta$ ωE)η.	
Mek Yah pakai baju labuh terlalu	
Baju yang dipakai oleh Mek Yah terlalu labuh.	
$\delta\delta E\nu E$ ωE)η	terlalu berlendir
βυβ τυ $\delta\delta E\nu E$ ωE)η δ η.	
Bubur itu berlendir terlalu sudah	
Bubur itu sudah terlalu berlendir.	

Kemudian, terdapat dua jenis kata adjektif yang boleh digunakan bersama dengan kata penguat

$k\eta\eta\sigma N$ dalam DMK ini, iaitu $\eta\alpha\pi$ / dan $\beta\upsilon\sigma\upsilon$ /.

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
<p>βυσυ/ κοηοN τοN σαπ η βιΦυ τυ βαυ βυσυ/ κοηοN. Tong sampah biru itu bau busuk terlalu. Tong sampah biru itu berbau terlalu busuk.</p>	terlalu busuk
<p>ηαπ / κοηοN τιλε νι βαυ ηαπ / κοηοN. Tilam ini berbau hapak terlalu. Tilam ini berbau terlalu hapak.</p>	terlalu hapak

Di samping itu, terdapat juga dua jenis kata adjektif yang boleh digunakan bersama dengan kata

penguat $p \leftrightarrow Nga$ dalam dialek Melayu Kelantan ini, iaitu $p \leftrightarrow c h$ dan $bEl /$.

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
<p>$\pi \leftrightarrow \chi \eta \pi \leftrightarrow N\gamma\alpha$ $\pi \leftrightarrow \chi \eta \pi \leftrightarrow N\gamma\alpha$ αβιη πιNγE δδαπο. Pecah berderai habis pinggan dapur. Habis pinggan di dapur pecah berderai.</p>	pecah berderai
<p>βελT/ πψNγα σ / μ τυλισε αδε/ βελ / π ↔ Nγα τικ νυυλεη. selalu tulisan adik bengkok-bengkok ketika menulis. Tulisan adik selalu bengkok-bengkok ketika menulis.</p>	bengkok-bengkok

Terdapat tiga jenis kata adjektif yang boleh dipadankan bersama dengan kata penguat $\beta \leftrightarrow \delta \exists$

η dalam dialek Melayu Kelantan ini, iaitu $\mu\alpha\eta\alpha$, $\mu\nu\Phi \eta$ dan $\lambda\alpha\pi\alpha$.

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
<p>$\mu\alpha\eta\alpha \beta \leftrightarrow \delta \eta$ $\beta\alpha\Phi E \kappa\kappa \leftrightarrow \delta\alpha \tau\upsilon \sigma \leftrightarrow \mu \mu\alpha\eta\alpha \beta \leftrightarrow \delta \tau \eta$. Barang kedai itu semua mahal terlalu. Semua barang di kedai itu terlalu mahal.</p>	terlalu mahal
<p>$\mu\nu\Phi \eta \beta \leftrightarrow \delta \eta$ $\mu\alpha\kappa E\nu E \delta\iota \rho E\sigma\tau \rho E \tau\upsilon \mu\nu\Phi \eta \beta \leftrightarrow \delta \tau \eta$. Makanan di restoran itu murah terlalu. Makanan di restoran itu terlalu murah.</p>	terlalu murah
<p>$\lambda\alpha\pi\alpha \beta \leftrightarrow \delta \tau \eta$ $\alpha\delta\epsilon / \lambda\alpha\pi\alpha \beta \leftrightarrow \delta \tau \eta \sigma\alpha\pi\alpha \tau / \kappa E\chi E /$. Adik lapar terlalu sehingga tidak cakap. Adik yang terlalu lapar sehinggakan tidak bercakap.</p>	terlalu lapar

Seterusnya, terdapat tiga jenis kata adjektif yang boleh dipadankan bersama dengan kata penguat

$\lambda\lambda\alpha\varphi /$ dalam dialek Melayu Kelantan ini, iaitu $\mu\alpha\Phi \eta$, $\beta E\kappa E N$ dan $\sigma \leftrightarrow \delta\alpha /$.

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
μαΦ η λλαφ / Αβαη μαΦ η λλαφ / κ αβΕ, κτη πΦαΝα δ↔γε δι . abah marah terlalu kepada abang, sebab perangai degil dia Abah terlalu marah kepada abang disebabkan peranagi abang yang degil.	terlalu marah
βεκεΝ λλαφ / τ / αβαη βΕκεΝ λλαφ / Ν αν / χυχυ δι . tok abah garang terlalu dengan anak cucu dia Tok Abah bersikap terlalu garang dengan anak cucunya.	terlalu garang
σ↔δα/ λλαφ / κυηη λαπεη ωα/ το/ μΕ/ φυα σ↔δα/ λλαφ /. kuih lapis yang Tok Mek jual sedap terlalu Kuih lapis yang dijual oleh Tok Mek terlalu sedap.	terlalu sedap

Bagi kata penguat $παλεΝ$, hanya dua jenis kata adjektif yang boleh dipadankan bersama dengan

kata penguat $παλεΝ$ dalam dialek Melayu Kelantan ini, iaitu $δ↔κα/$ dan $φα η$.

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
παλεΝ δ↔κα/ κ↔δα π / σ↔μΕ ωα/ παλεΝ δ↔κα/ Ν Φυμ η Αλι. kedai pak seman yang paling dekat dengan rumah Ali Kedai Pak Seman adalah yang paling dekat dengan rumah Ali.	paling dekat
παλεΝ φα η Φυμ η αβυ παλεΝ φα η Ν σκ λ η. rumah Abu paling jauh dengan sekolah Rumah Abu merupakan yang paling jauh dengan sekolah.	paling jauh

Secara keseluruhannya, kata-kata penguat dalam DMK lebih banyak mengikuti kata dasar yang terdiri dari kata adjektif berbanding golongan kata lain, seperti kata nama dan kata bilangan. Melalui kata adjektif ini, telah dibahagikan kategori-kategori kata adjektif yang boleh digunakan bersama kata penguat dalam DMK seperti di atas bagi memudahkan kefahaman dan kejelasan penerangan.

Dapatan kajian seterusnya adalah berkaitan aspek kata darjah DMK yang merupakan penemuan baharu dalam kajian ini. Kata darjah adalah bentuk kata yang berbeza dari kata penguat kerana kata penguat boleh digunakan banyak kali atau berulang kali dan tidak terhad penggunaannya kepada satu kata adjektif sahaja mengikut kelompok. Bentuk kata darjah ini adalah berbeza dari bentuk ganda atau penguat secara umumnya. Sebelum ini, kajian yang mendalam mengenai bentuk kata darjah tidak ditemui dalam mana-mana buku tatabahasa. Namun begitu, dalam DMK bentuk kata darjah ditemui, seperti $μασεν π↔Φα/$, $μανηη λλ↔τιν$ dan $μασΕ πυΦι/$.

Struktur kata darjah dalam DMK ini, dapat dibahagikan kepada tujuh kelas mengikut penggunaannya bersama kata adjektif (KA). Selain itu terdapat juga kata nama (KN) dan kata kerja (KK) yang mengambil fungsi kata adjektif bagi menunjukkan darjah kesangatan tahap sesuatu sifat tersebut. Di bawah merupakan penghuraian struktur bagi setiap kata darjah. Di samping itu, contoh ayat juga disertakan bagi menjelaskan lagi penggunaan kata darjah bersama setiap kategori KA.

Terdapat beberapa kata adjektif sifat dalam DMK yang diikuti oleh kata darjah. Kewujudan kata-kata darjah ini hanyalah dapat dikesan pada kesemua KA sifat sahaja dan bukan pada semua KA. Hal ini demikian kerana, kata darjah tidak boleh digunakan secara bersilih-ganti seperti kata penguat. Di bawah ada dinyatakan contoh ayat yang menggunakan KA sifat bersama kata darjahnya.

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
β δ κ ↔ τ / μυΦε/ κ ↔ λ η Νυφον τυ β δ κ ↔ τ /. Murid kelas hujung itu bodoh terlalu. Murid di dalam kelas yang hujung itu terlalu bodoh.	terlalu bodoh

Terdapat beberapa KA warna dalam DMK yang diikuti oleh kata darjah. Kewujudan kata-kata darjah ini juga dapat dikesan pada kesemua KA warna sahaja kerana kata darjah tidak boleh digunakan

secara bersilih-ganti seperti kata penguat. Di bawah ada dinyatakan contoh ayat yang menggunakan KA warna bersama kata darjahnya.

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
ιφα κλ ↔ κοΝ τικα ωα/ μ / βαΦυ β ↔ λι ωαν) ιφα κλ ↔ κοΝ . tikar yang mak baru beli warna hijau terlalu Tikar yang emak baru beli terlalu hijau warnanya.	terlalu hijau

Selain itu, kata darjah ini juga dapat dilihat berdasarkan penggunaannya bersama KA ukuran.

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
νιπιη νναψΕ) νιπιη νναψΕ) κκ ↔ τση κκαφΕ τυ. nipis terlalu kertas kajang itu Kertas kajang itu terlalu nipis.	terlalu nipis

Kata darjah γγΕτΕ yang digunakan bersama KA bentuk βυλα/ akan hadir selepas KA tersebut.

Contoh ayat dapat dilihat seperti berikut:

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
βυλα/ γγΕτΕ βυλα/ γγΕτΕ μυκ δολλαη λλ νι. bulat amat-amat muka Dollah sekarang Muka Dollah sekarang amat-amat bulat.	terlalu bulat

Kata darjah λιγα/ yang digunakan bersama KA cara μμντα akan hadir pada posisi selepas KA

tersebut. Contoh ayat dapat dilihat seperti berikut:

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
μμντα λιγα/ μμντα λιγα/ ταψα σσικα αλι μασ τυΦον βυκε/. berpusing dengan laju tayar basikal Ali semasa turun bukit. Tayar basikal Ali berpusing dengan laju semasa menuruni bukit.	berpusing terlalu laju

Seterusnya, kata darjah ini juga dapat dilihat berdasarkan penggunaannya bersama KA jarak.

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
ja h j↔la/ ja h j↔la/ Φum h ali N k↔da. jauh terlalu rumah Ali dengan kedai Rumah Ali dengan kedai terlalu jauh.	terlalu jauh

Kata darjah juga dilihat sentiasa hadir di posisi belakang KA pancaindera seperti kata adjektif yang lain. Penggunaan kata darjah DMK ini dapat dilihat dalam semua kategori KA pancaindera, iaitu

pancaindera deria rasa, deria bau, deria sentuh, deria dengar dan deria pandang. Contoh penggunaan kata darjah bersama setiap KA pancaindera dalam contoh ayat DMK adalah seperti berikut:

a) deria rasa

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
μανη λλ↔τιν αε τE τυ μανη λλ↔τιν. air teh itu manis terlalu. air teh itu terlalu manis.	terlalu manis

b) deria bau

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
βαυ wa)-wa) βαυ wa)-wa) βω η π↔τα δδαπο. bau terlalu kuat buah petai dapur buah petai di dapur itu berbau terlalu kuat.	terlalu kuat

c) deria pandang

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
βυΦο/ βE/ Φυμ η π / αμ/. buruk terlalu rumah pak hamid Rumah Pak Hamid terlalu buruk.	terlalu buruk

d) deria sentuh

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
βασ η φ↔Φο/ βαφυ ωα/ φ↔μ τταλι βασ η φ↔Φο/ σ↔βα/ κ↔να υφE. baju yang jemur tali basah terlalu sebab kena hujan Baju yang dijemur di tali terlalu basah sebab terkena hujan.	terlalu basah

e) deria dengar

dialek Melayu Kelantan	bahasa Melayu standard
γEγE Φυση συωσαν δαλε κ↔λαη τυ γEγE Φυση. Suasana dalam kelas itu bising terlalu Suasana di dalam kelas itu terlalu bising.	terlalu bising

PERBINCANGAN DAN RUMUSAN

Objektif utama kertas kerja ini adalah untuk meneliti struktur kata penguat dan kata darjah dalam dialek Melayu Kelantan. Hal ini demikian kerana, pengkaji melihat terdapat segelintir pengkaji lepas yang telah membuat kesilapan dalam mengelaskan kata-kata ini. Hal ini dipercayai kerana terdapat kekeliruan berdasarkan ciri-ciri sepunya antara dua kata ini. Maka, dalam kajian ini pengkaji dapat memperlihatkan bahawa sememangnya terdapat sedikit persamaan antara kedua-dua kata ini. Namun begitu, tidak dinafikan turut terdapat perbezaan juga dari segi ciri-cirinya.

Di samping itu, pengkaji turut berhasrat menunjukkan bentuk darjah yang merupakan penemuan baru aspek bahasa dalam DMK. Hal ini demikian kerana, bentuk penggunaan darjah ini belum pernah dikaji oleh pengkaji lepas sama ada kajian bahasa Melayu standard ataupun dialek Melayu yang lain. Pengkaji beranggapan keadaan ini menyebabkan berlakunya penyalahertian oleh pengkaji lepas dalam mengelaskan bentuk darjah ini sebagai kata penguat mahupun ada juga pengkaji mengatakan bentuk darjah ini sebagai reduplikasi. Misalnya, kajian mengenai *Kata Penguat dalam dialek Kelantan* yang dilakukan oleh Haizan Haron (2001). Menurut kajian yang dilakukan oleh Haizan, beliau telah membahagikan jenis-jenis kata penguat yang boleh digunakan dengan pelbagai kata dasar dan terdapat juga kata penguat yang tidak boleh digunakan dengan pelbagai kata dasar ataupun terhad pada satu kata sahaja. Keadaan ini jelas menunjukkan bahawa beliau kurang peka dalam menggolongkan sesuatu perkataan itu mengikut kategorinya. Dalam kajian ini pula, setiap data akan diteliti terlebih dahulu sebelum dikelaskan ke dalam kelas masing-masing dengan melihat ciri-cirinya yang tersendiri. Misalnya, ciri kata penguat adalah dapat digunakan secara bersilih-ganti dengan kata yang lain.

Selain itu, dalam kajian beliau juga tidak menggunakan lambang fonetik bagi menunjukkan sesuatu sebutan perkataan itu disebut dengan tepat mengikut dialek Kelantan. Berbanding dengan kajian yang dilakukan ini, setiap pemaparan data akan ditulis dengan menggunakan lambang fonetik dengan mengikut sebutan dan ejaan DMK yang betul bagi memudahkan pembaca menyebutnya. Walau bagaimanapun, aspek reduplikasi tidak akan dibincangkan dalam kertas kajian ini memandangkan ia bukan objektif utama pengkaji untuk dibuat penelitian.

Terdapat tiga ciri khusus yang dapat membezakan antara kedua-dua bentuk kata ini, iaitu pertamanya dari segi jenis kata yang boleh digunakan bersama (dalam kajian ini hanya melibatkan kata adjektif (KA)). Kedua, kekerapan atau kehadiran kata darjah dan kata penguat tersebut bersama kata adjektif. Hal ini untuk melihat sama ada kata darjah dan kata penguat ini boleh digunakan secara pengulangan dengan kata adjektif. Ketiga, berkaitan posisi kata tersebut di dalam ayat DMK. Jika kata darjah diletakkan di hadapan KA maka, ayat yang terhasil merupakan tidak gramatis. Contohnya, $\gamma E \gamma E \Phi \iota \psi \eta$ yang bermaksud suasana terlalu bising tidak boleh diletakkan dalam posisi $*\Phi \iota \psi \eta \gamma E \gamma E$.

Kedua-dua kata ini mempunyai persamaan hanyalah dari segi menegaskan makna dan menunjukkan tahap kesangatan suatu keadaan tersebut. Hal ini dapat dilihat dalam contoh-contoh data ayat yang dipaparkan pada bahagian dapatan kajian di atas. Berdasarkan hasil dapatan kajian yang dibuat, maka dapat dibuktikan bahawa sememangnya terdapat juga ciri-ciri yang membezakan kedua-dua bentuk kata ini khususnya dalam DMK. Pengkaji mencadangkan agar lebih banyak penelitian dibuat oleh pengkaji akan datang mengenai aspek penggunaan bentuk darjah ini tidak kira dalam bentuk bahasa Melayu standard ataupun dialek Melayu lain memandangkan ia merupakan salah satu pecahan kajian linguistik Melayu. Berdasarkan pemerhatian, hanya kata penguat *paleN* yang boleh hadir pada posisi hadapan KA, manakala kata penguat lain boleh hadir sebagai kata penguat belakang KA. Namun begitu, tidak semua KA boleh menerima kata penguat hadapan ini di dalam ayat. Begitu juga dengan kata penguat belakang walaupun dilihat boleh digunakan secara bersilih-ganti dalam satu ayat yang sama, tetapi terdapat juga kata penguat belakang ini yang tidak boleh digunakan secara bergilir di dalam ayat, misalnya kata penguat *llaj* / dan *kkali* yang hanya boleh dipadankan dengan KA tertentu sahaja.

Seterusnya, didapati bahawa kata penguat hadapan dan kata penguat belakang juga boleh hadir secara serentak di dalam ayat DMK. Caranya ialah KA tersebut akan didahului oleh kata penguat hadapan *paleN* dahulu dan diikuti oleh kata penguat belakang *kkali*. Hanya kata penguat *paleN* dan *kkali* yang boleh bergandingan secara serentak. Hal ini demikian kerana, jika dipadankan dengan kata penguat belakang yang lain akan mewujudkan struktur ayat yang tidak gramatis dan tidak bermakna. Oleh itu, jelaslah bahawa kata penguat

dalam DMK hanya berperanan dalam dua posisi sahaja, iaitu sebagai penguat hadapan dan penguat belakang.

Di samping itu, terdapat penemuan baharu dalam kajian ini yang belum pernah lagi dikaji oleh para pengkaji sebelum ini dengan mendalam seperti aspek tatabahasa Melayu yang lain. Penemuan baharu yang terdapat dalam kajian ini ialah aspek kata darjah. Bentuk penggunaan kata darjah ini dilihat tidak pernah disentuh oleh pengkaji dalam bahasa Melayu standard ataupun dalam dialek Melayu yang lain dengan menyeluruh. Ia merupakan kali pertama dikaji dengan mendalam dan hal ini menyebabkan tiada bahan untuk dirujuk melainkan dengan merujuk aspek kajian yang berkaitan dengan kata penguat. Dilihat aspek kata darjah ini ia mempunyai ciri yang hampir sama dengan kata penguat, iaitu boleh bergandingan dengan KA dalam ayat dan berfungsi untuk menguatkan makna KA tersebut bagi menunjukkan darjah kesangatan.

Selain itu, ia juga dapat dikelaskan kepada beberapa jenis mengikut kategori kata adjektif (KA). Struktur kata darjah dialek Kelantan ini pula hanya boleh hadir pada satu posisi sahaja dalam sesuatu ayat, iaitu sesudah ataupun selepas KA. Jika dilihat, kata darjah juga seperti kata penguat yang tidak boleh digunakan dengan semua kelompok KA walaupun kata adjektif sama jenis kategorinya. Hanya satu kata darjah sahaja yang boleh digunakan dengan setiap satu KA walaupun dalam kelompok KA yang sama, misalnya KA pancaindera deria rasa. Jika dilihat kata darjah *ll↔tin* yang digunakan bersama KA deria rasa manis tidak dapat dipadankan dengan kata adjektif deria rasa masam. Hal ini jelas menunjukkan bahawa ada sedikit persamaan kata darjah dengan kata penguat dari segi penggunaannya dengan KA. Manakala, perbezaan bentuk darjah ini dengan kata penguat hanyalah dari segi penggunaannya yang terhad kerana dapat dipadankan dengan satu kata adjektif sahaja bersama bentuk darjah tersebut walaupun kata adjektif tersebut dalam kelompok yang sama seperti yang ditunjukkan dalam contoh-contoh tadi.

KESIMPULAN

Kesimpulannya, berdasarkan data-data yang dikemukakan dan dihuraikan dengan terperinci oleh pengkaji, maka dapatlah ditunjukkan DMK mempunyai sebelas kata penguat dan setiap satunya mempunyai peranan yang tersendiri dalam struktur ayat. Perbezaan yang jelas antara kata penguat

DMK dengan BMS ialah dari segi penjenisan kata penguat itu sendiri. Kata penguat dalam DMK dapat dibahagikan kepada tiga kelompok dan hanya boleh menduduki posisi hadapan KA dan posisi belakang KA sahaja. Manakala, BMS mempunyai tiga jenis kata penguat, iaitu penguat hadapan, penguat belakang dan penguat bebas yang tidak wujud dalam DMK. Kesemua kata penguat DMK telah ditentukan posisi masing-masing dalam struktur ayat dan posisi ini wajib dipatuhi untuk menghasilkan ayat yang gramatis.

Mengenai aspek kata darjah pula dapat disimpulkan bahawa terdapat tujuh kelas bentuk darjah dalam dialek Kelantan yang ditemui. Dalam kajian ini, bentuk darjah dapat dikelaskan mengikut kelas kata adjektif yang dipadankan bersamanya, iaitu sebanyak tujuh kelas kesemuanya bagi menunjukkan makna keterlaluan atau kesangatan. Berbeza dengan struktur kata penguat yang boleh hadir dalam dua posisi, iaitu hadapan dan belakang KA, tetapi bentuk darjah DK ini hanya boleh hadir pada satu posisi sahaja iaitu selepas KA bagi menghasilkan ayat yang gramatis. Hal ini berbeza dengan bentuk darjah yang diteliti dalam Tatabahasa Dewan yang menunjukkan kata adjektif tersebut dalam bentuk perbandingan. Kata adjektif tersebut dapat digunakan untuk menyatakan tiga darjah perbandingan, iaitu darjah biasa, darjah bandingan dan darjah penghabisan. Oleh itu, harapan pengkaji agar pengkaji yang seterusnya membuat lebih banyak kajian berkaitan penggunaan bentuk darjah ini memandangkan sebelum ini bentuk penggunaan darjah tidak pernah diteliti dan dikaji dengan mendalam dalam mana-mana buku tatabahasa Melayu khususnya selain buku Tatabahasa Dewan (2011) yang ada menyentuh berkaitan bentuk darjah ini sepintas lalu, di samping dalam dialek Melayu lain yang belum terlihat dibuat penelitiannya.

Hal ini demikian kerana, mungkin dalam dialek Melayu lain juga mempunyai bentuk darjah sebagaimana ianya wujud dalam DMK. Secara tidak langsung dapat dirumuskan hasil kajian ini bahawa generasi tua masyarakat ini masih terus menggunakan dan mengekalkan bentuk penggunaan DMK yang asli berbanding golongan generasi muda pula kelihatan sudah semakin kurang aktif menggunakan dialek Kelantan lebih-lebih lagi penutur perempuan dan mula beralih kepada bahasa standard. Mungkin ini boleh dijadikan satu sebab yang kukuh bentuk darjah dalam dialek lain tidak dapat ditemui. Keadaan ini hampir sama dengan kajian yang dilakukan oleh Sa'adiah Ma'alip

& Rahilah Omar (2017). Hasil kajian mereka menunjukkan bahawa generasi tua masyarakat ini masih terus menggunakan bahasa Kristang. Manakala, golongan generasi muda pula kelihatan sudah semakin kurang aktif menggunakan bahasa ibunda mereka walaupun dalam domain rumah atau keluarga. Golongan generasi muda sudah mula beralih kepada bahasa lain yang lebih dominan dan mempunyai nilai ekonomi yang tinggi. Seperti dalam kajian ini, hanya penutur lelaki muda yang masih menggunakan bentuk-bentuk ini dengan meluas berbanding penutur perempuan yang dilihat kurang mahir dalam menggunakan bentuk DMK asli seperti penutur yang berusia.

RUJUKAN

- Abdul Hamid Mahmood. 1994. *Sintaksis Dialek Kelantan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Abdullah Hassan & Ainon Mohd. 1994. *Tatabahasa Dinamika*. Kuala Lumpur: Utusan Publication & Distributors.
- Ajid Che Kob. 1985. *Dialek Geografi Pasir Mas*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Asmah Haji. Omar. 2008. *Ensiklopedia Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Asmah Hj. Omar. 1985. *Susur Galur Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Asmah Hj. Omar. 2008. *Kaedah Penyelidikan Bahasa di Lapangan*. Edisi kedua. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Brown, C. C. 1956. *Studies in Country Malay*. London: Luzac & Co.
- Chambers, J. K. & Trudgil, P. 1980. *Dialektologi*. Terj. Annuar Ayob. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Collins, J. T. 1983. *Dialek Ulu Terengganu*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Collins, J. T. 1989. *Antologi Dialek Terengganu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Fazal Mohamed Mohamed Sultan & Noriati Muhamad. 2017. Kata soal dalam dialek Perlis. *Akademika* 87(1): 177-187.
- Haizan Haron. 2001. *Kata Penguat dalam Dialek Kelantan*. Latihan Ilmiah. Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Halliday, M. A. K. 1968. The users and uses of language. Dlm. *The Sociology of Language*, disunting oleh J. Fishman, 139-169. Mouton: The Hague.
- Hashim Hj. Musa. 1993. *Binaan dan Fungsi Perkataan dalam Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Hussin Dollah. 1983. *Fonologi Dialek Melayu Kelantan: Kajian di Mukim Demit*. Latihan Ilmiah. Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Jayaprakash, R. R. 2011. *Research Methodology*. New Delhi: A.P.H. Publishing Corporation.
- Mahsun. 2005. *Metode Penelitian Bahasa*. Yogyakarta: Duta Wacana University Press.
- Nasrun Alias & Collins, J. T. 2017. Pendokumentasian dialek Ulu Terengganu sebagai wahana komunikasi: Satu tinjauan awal aspek morfologi. *Jurnal Melayu Isu Khas*: 436-457.
- Nik Safiah Karim et al. 2011. *Tatabahasa Dewan*. Edisi ketiga. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Nur Adibah Hasan & Sharifah Raihan Syed Jaafar. 2017. Struktur suku kata terbitan dialek Terengganu. *Akademika* 87(1):165-175.
- Sa'adiyah Ma'alip & Rahilah Omar. 2017. Penggunaan kristang sebagai bahasa komunikasi dalam kalangan masyarakat Portugis di Melaka. *Jurnal Melayu Isu Khas*: 419-435.
- Saidatul Nornis Hj. Mahali. 2012. Situasi, peristiwa dan lakuan bahasa dalam kalang sama. *Akademika* 82(1): 3-14.
- Siti Noraini Hamzah & Nor Hashimah Jalaluddin. 2018. Kepelembagaan varian leksikal dialek di Perak: Pendekatan Geographical Information System. *Akademika* 88(1): 137-152.
- Siti Norazila Razali. 2008. *Reduplikasi dalam Dialek Terengganu: Satu Kajian Kes di Kampung Tok Ba, Tepoh, Kuala Terengganu*. Latihan Ilmiah. Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Sturrock, A. J. 1912. Some notes on the Kelantan dialect, and some comparisons with the dialects of Perak and Central Pahang. *JMBRAS* 62(Disember): 1-7.
- Zaiton Mohd Noor. 1993. *Penggandaan dalam Dialek Kelantan: Satu Kajian Kes di Pasir Mas, Kelantan*. Latihan Ilmiah. Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Nasrun Alias (corresponding author)
Pusat Kelestarian Warisan dan Kebitaran Melayu
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan
Universiti Kebangsaan Malaysia
43600 UKM Bangi
Selangor
Malaysia
E-mail: nursan@ukm.edu.my
- Rusydiah Abd Salam
Pusat Kelestarian Warisan dan Kebitaran Melayu
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan
Universiti Kebangsaan Malaysia
43600 UKM Bangi
Selangor
Malaysia
E-mail: deyyasalem910703@gmail.com

Received: 10 November 2018

Accepted: 27 Februari 2019

